

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1682

20. Dies Julii. Ratio, est affectus mentis; quæ bonum malumque discernit,
virtutes eligit, Deum diligit. S. August. I. de spir. & ani.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55659)

Julius.

Tessera.

559

cis: hic, in acquirendis, quæ profunt, habet oculos talpæ. O! si quis esset impensè amans Dei! quot præclara media illi suggereret pia Solertia, quibus Dei gloriam propagaret, & sua merita augetet, & aliorum saluti studeret: quoties, dum in pravorum hominum perversa esset locietate, religioso astu sese inde subduceret: quoties, dum alterius nomen à maledico aliquo traduceretur, ingeniosè sermonem averteret: quot peccandi occasiones, pio dolo declinaret: quot distinctos nepotes ad frugem, laudandâ astutiâ reduceret. In istiusmodi solertibus hominibus triumphat Amor divinus; triumphatur Amor humanus, imò vix homo: quia ille amor & est cæcus, & excæcat. Liqueat id ex Poëta:

Quisquis amat luscam, luscam putat esse venustam.

20. DIES JULII.

Ratio, est affectus mentis; quæ bonum malumque discernit, virtutes eligit, Deum diligit. *S. August. l. de spur. 53 ani.*

Ratio. I. **R**atio, prout est pars Prudentiæ, est facultas ratiocinandi, & colligendi unum ex alio, & componendi multa inter se, & discernendi; ut clara in luce ponantur, quæ connectionem inter se habent, quæ discrepant, aut repugnant, quæ sint aliis meliora, ac præstantiora. Quia Prudentia maximè nititur consultatione, & expensione finium, ac collatione mediolorum. Hæ autem omnes functiones in eo præsertim illustres sunt; qui optimè, & ut par est, ex uno progreditur ad aliud; quod

quod est munus ratiocinantis, à quo etiam facultas Intellectus, dicitur Ratio. De ejus præstantia ita Tyrius Maximus : (a) *Singulis diversa arma ad conservationem sui, natura concessit animalibus. His, unguum robur; illis, vim dentium; aliis, velocitatem pedum; aliis, acumen cornuum; aliis, venenum. Horum quidem, homini concessit nihil: nam, & nudum edidit, & imbellem, ac debilem, robur exiguum, velocitatem nullam penè; volandi facultatem omninò negavit; nãtandi vix parvam indulfit. Quid ergò? occultam, quã se tueri posset, quasi scintillam concessit ei, quam Mentem, sive Rationem dicunt homines. Hoc uno se tueri; hoc uno quidquid deest, resarcit; & reliqua, quæ concessa sunt corpori, explet: hoc uno singula, quibus reliqua antestant animalia, facillè compensat.*

II. Imbecillitas armata ratione, perpetuò vincitur vincitur robustior potentia, exarmata ratione. Pusillanimis est omnis calamitas; nihilque est, quod hominis animos adeò dejicit, & penitus prostermit, atque miseria. Tunc enim deficiunt vires, enervatur omne robur, exarmatur quasi animus, languet mens, torpet ratio; totus homo & corpore, & animo jacet. Tamen, si Ratio rectè suo fungatur munere, ac secum solerter disserat; eludet homino omnia sævientis fortunæ tela, velut adamantino thorace munitus, & quasi ad saxum; ita ad firmum ejus, & immobile pectus, omnes ingruentium calamitatum fluctus frangentur. Deinde hæc promptè ratiocinandi virtus servit prudenti homini; partim pro scuto, quo contra invidentes se defendat; partim pro gladio, quo hostes ultrò invadat.

Habet

(a) Diff. 32. p. 323.

Julius.

Tessera.

§ 68

Habet enim cornuta quaedam in promptu argumenta, qua quidlibet suadere, vel dissuadere est expeditus. Tale erat argumentum Biantis: Hic cum rogatus esset à quodam, deberetne uxorem ducere, ac vitam vivere cælibem? respondit: Aut uxorem pulchram habebis, aut deformem: si pulchram, erit communis; si deformem, erit tibi pœna: alterutrum autem non est bonum; non ergo ducenda est uxor. Sed uxorius aliquis adolescens, ratioecinandi peritus, facile potuisset in hostem retorquere hoc telum, dicendo: Vel habebo pulchram, vel turpem: si pulchram, non erit pœna; si turpem, non erit communis: ergo ducenda est uxor.

III. Quàm inconcinnè fuit olim argumentatus ille apud D. Lucam, dives opum, ac frugum; homo tamen minimè frugi: (a) *Anima mea, habes multa bona reposita in annos plurimos.* Quid inde infert? Ergo, pauperes alam, ut Job? Ergo, peregrinos excipiam, ut Abrahamus? Ergo, fami publicæ providebo, ut Joseph? Ergo, derelictos visam, & mortuos sepeliarum, ut Tobias? Ergo, oppressos, & viduas defendam, ut David? Nihil horum. Quid igitur? *Requiesce, comede, bibe, epulare.* Hæc vox est potius ex hara Epicuri, porci grunientis, quàm hominis ratione utentis. Ad hoc semper enitere, ut Ratio semper inter omnes animæ facultates obtineat principatum. Eâ rerum potiente; nullum in Animæ interiori politia est diffidium, nullus tumultus cietur, nulla gravior cura mentem sollicitat, nulla vis immanior eam de statu detorquet: Oculi, manus, lingua continent se intra gyrum suæ stationis; nec longius, quàm pat est,

Part II.

N n

divagan-

(a) Luc. 12.

divagantur. Est igitur, tum status rectissimus, dum
recta est ratio. At verò, cum animum pravi alicujus
affectus truculentia rapit, & versat, & quocumque
lubet, impellit: tunc Ratione è suo gradu dejecta
mens furori, & dementiæ servit, tunc Libido faces
accendit, tunc Avaritia menti tenebras offundit, tunc
Iracundia sævam exercet tyrannidem, tunc amor,
odium, spes, metus, livor, & reliquæ pestes animum
conficiunt: tunc animus excæcatus, cæcos reddit om-
nes affectus. Et quid inde sequetur, nisi illud
Poëtæ;

Cæcus, agens cæcum, facit ipsum sternere secum.

21. DIES JULII.

Prudentis est prospicere; ne frequenter eum peni-
teat sui. *S. Ambrosius epist. 82.*

Provi-
dentia.

I. **P**rovidentia, ad futurum perti-
net; cum intenta mens, in varios
eventus, qui possunt, aut solent
etiam contingere, rei apparatus,
hoc, aut illo modo instruendum videt, ne spes fru-
stretur, ne laudabili fine suo careat. Itaque sine Pro-
videntia, nec præcipitia videntur, nec apparet portus
boni eventus, quo cymba negotiorum, tuto, ac molli
appulsu dirigatur: & coguntur multi, illud acroa-
ma imprudentium ore invito ejicere. (a) *Non puta-
bam, scitè D. Ambrosius: Fortis viri est, non dissimula-
re, cum aliquid immineat: sed prætereundere, & tanquam
explorare de specula quadam mentis, & obviare cogita-
tione providâ de rebus futuris, ne fortè dicat postea: Idè
in ista incidi, quia non arbitrabar posse evenire.* Hic igitur,
Providentiæ fructus est uberrimus; quòd mala

(a) *l. 1. Offic. c. 38.*

præ-